

Inhoud

1: Inleiding	1
Over dit boek	2
Leer de basis	3
Achter de muziek aan	3
De absolute basis	5
2: Lichttheorie	7
Stof	8
De omgekeerde kwadratenwet	10
Schaduwverloop	13
Vlaggen	16
Negatieve reflectie	23
Feathering	25
Lensflare	30
Tilt en shift-lenzen of -effecten	37
3: De hardware	41
Pc of Mac?	42
Je persoonlijke buddy	42
Meer power is mogelijk	45
Tips om meerdere machines in sync te houden	47
4: De camera	49
Een camera kiezen	50
Video: ja of nee?	52
Gewicht	52
Dubbele kaartslots	52
Lenzen	53
5: Tethering	61
Inleiding	62
Bedraad versus draadloos	63
Draadloos werken	64
Kabels en poorten	67
6: Hardware, de verlichting	69
Inleiding	70
Flitsverlichting versus continue verlichting	71
Diafragma	72
ISO	72

Beweging bevroren	73
Continue verlichting	75
Modifiers en typen licht	77
Alternatief licht	83
Flitsers	86
Lichtplaatsing	89
Gels	91
7: Continuïteit en zekerheid	99
Kleurbalans	100
De witbalanskaart	101
De colorchecker	102
Hoe werkt kleur?	103
Camera-instellingen	104
Monitorkalibratie	107
Welke monitor?	108
De lichtmeter	110
Het creatieve excuus	111
Als het misgaat	112
8: Kleine locaties	113
Inleiding	114
De tijdelijke locatie	117
De woonkamer	119
De gestileerde woonkamer als studio	122
9: De aparte ruimte	127
Een eigen studio	128
Belichting	128
Muren	129
Vloeren	130
10: Accessoires, kostuums en meubilair	133
Inleiding	134
Maximaliseer je gebruik van accessoires	140
Kostuums	142
Sfeer brengen in een foto	144
Cosplay en larping	146
11: Creatief met materialen	155
Materialen vinden	156
Achtergronddoeken	166
Autobanden	168

12: De grotere ruimtes	169
Huren	170
Anti-kraakpand	175
13: Je eigen bedrijf	179
Starten	180
Wat wil je nu eigenlijk?	182
Verhuren of delen	184
14: Je eigen studio: aandachtspunten	187
Locatie	188
Faciliteiten	191
Verduistering	192
De muren, de vloer en het plafond	193
15: De eigen studio verder inrichten	203
De ruimte zelf	204
Hoofdgedeelte/studioruimte	206
De muren	206
De vloer	214
Het plafond	220
Papier	220
Stroom	223
Kleuren van kabels	225
16: Muren en achtergronden nader bekeken	227
Opvouwbare achtergronden	228
Verrijdbare muren	234
De laatste tip: denk aan je gezondheid	241
17: Naar buiten, fotograferen op locatie	243
Inleiding	244
Vorbereiding is alles	244
Achtergronden	246
Flitsers	246
Apparatuur	248
Scouten van de locatie	251
Hardware voor tethering op locatie	259
Back-ups	260
Licht en aanverwante zaken	261
Modifiers, ofwel lichtshapers	264
Powerrr	266
Lenzen	270

18: Locatie, locatie, locatie	271
Inleiding	272
Hoe kom je aan locaties?	272
Je bent er	277
Natuurlijk licht versus flits	278
Als het niet helemaal wil	279
Het hotel	281
19: Belichtingstechnieken op locatie	283
X-Sync-oplossingen	284
De Lume Cube	289
20: Tips voor locaties	291
Gordijnen	292
Trappen	294
Kleine ruimtes en plekjes	296
Ramen en deuren	300
De flitser plaatsen	306
Rook	308
Wees creatief met standpunten	312
Na de sessie	313
21: Zakelijke overwegingen	315
De puntjes op de i	316
Online aanwezigheid	316
Omgang met de klant	320
Warm en koud welkom	322
Index	325

Over dit boek

Voor je ligt het boek *Fotograferen in elke situatie*. Na het verschijnen van *Mastering the model shoot*, in Nederland bekend onder de titel *Handboek modelfotografie*, werd regelmatig gevraagd om een vervolg. Hoewel dat boek eigenlijk al zeer compleet is – ik noem het weleens mijn guide van A-Z over modelfotografie – geef ik hier toch graag gehoor aan. Maar als ik iets doe, dan wil ik eigenlijk wel wat nieuws aanbieden en niet gewoon een herschreven versie van een succesvol boek.

Belichtingen en Photoshop zijn boekonderwerpen die het altijd goed doen. Mensen zien de voorbeelden en denken dat als ze dit precies zo nadoen, ze dan ook dezelfde foto's hebben. De realiteit is vaak radicaal anders. Ze raken daardoor gedemotiveerd en stoppen met een fantastische hobby, om de verkeerde redenen. Vaak zijn de problemen makkelijk op te lossen, met minimale middelen. Dit zette me aan tot het schrijven van *Mastering the model shoot* en dat maakte het boek ook tot een doorslaand succes. Maar hoe volg je dat op? Het bleef een paar jaar stil waarin ik nadacht over een vervolg.

Totdat het idee daar was.

Elke workshop die ik geef begint met een zogenoemde Q&A, ofwel vraag-en-antwoordsessie. In deze Q&A-sessies kunnen de cursisten alles vragen wat ze willen. Nu zou je verwachten dat deze vragen heel vaak gaan over belichtingen, het gebruik van een lichtmeter, het werken met een model enzovoort. Die vragen zijn er inderdaad, maar er zijn ook veel andere vragen, zoals 'Waar moet ik nu eigenlijk fotograferen?' of 'Wat als ik nu geen grote studio heb?' Uit dit soort vragen groeide het idee voor dit boek.

In het *Handboek modelfotografie* ging het voornamelijk over het werken met het model, de belichtingen, Photoshop, styling enzovoort. Hoewel er ook wel wat aandacht was voor locaties, kwam dit naar mijn idee toch te weinig aan bod. Er is immers ook een limiet aan wat je kwijt kunt in een boek. Vandaar de verschijning van dit vervolg, *Fotograferen in elke situatie*.

In dit boek gaan we op zoek naar de beste tips, locaties en oplossingen voor een succesvolle fotoshoot, met als doel om in nagenoeg elke situatie met topfoto's thuis te komen.

Maar voor we beginnen even een opmerking over lichtinstellingen. Ik geloof persoonlijk niet in grafieken voor lichtopstellingen, en wel om de volgende reden. Kijk maar eens naar hoe licht werkt en vooral hoeveel invloed de pose of stand van het model heeft op het eindresultaat. Ik ben van mening dat, hoewel grafieken een leuk startpunt kunnen vormen, ze ook een fout begin kunnen zijn. In dit boek vind je verschillende foto's waarbij je de lichtopstelling in beeld ziet, als ik denk dat dit belangrijk is voor het verhaal. Bij

andere foto's krijg je een uitleg over het licht, waar ik persoonlijk veel meer waarde aan hecht.

Leer de basis

Het klinkt zo logisch, maar toch merk je dat veel mensen te gemakkelijk over de basis heen stappen. Hoeveel boeken zijn er niet voorbijgekomen die je de mooiste foto's en lichtopstellingen laten zien, maar nagenoeg geen aandacht geven aan de afstand waarop het licht staat, onder welke hoek en niet te vergeten hoe de nabewerking is gedaan.

Een foto is zo veel meer dan alleen maar een lichtdiagram. Een goede foto is een samenwerking tussen het model, de styling, de belichting, de expressie en zo veel meer dat alleen het opsommen van al die onderwerpen al een flink deel van dit boek zou beslaan.

De basis van licht is eigenlijk helemaal niet zo moeilijk. Ik geef al heel wat jaren workshops en het probleem zit hem erin dat mensen 'gaten' hebben in hun kennis en daardoor bepaalde zaken niet zien. Boeken over lichtopstelling zijn vaak geschreven door mensen die deze kennis wél hebben. Met zo'n boek leer je weliswaar de juiste lichtopstellingen te kiezen, maar je krijgt zelf nooit het exacte effect zoals je ziet in de voorbeeldfoto's. Alles, maar dan ook letterlijk alles is van invloed op hoe het licht eruit ziet. Ik geef een voorbeeld uit een andere passie van mij, gitaar spelen.

Achter de muziek aan

Toen ik in mijn tienerjaren Queen hoorde wist ik het, dit is de band voor mij, en tot op de dag van vandaag klopt dit nog steeds. Queen krijgt het voor elkaar om nagenoeg elke muziekstijl te combineren, maar toch een echte Queen-sound te behouden. Als je interviews bekijkt met de bandleden wordt ook al snel duidelijk waarom. Gitarist Brian May bijvoorbeeld heeft samen met zijn vader zijn eigen gitaar gebouwd. Niet omdat hij dit zo graag wilde, maar omdat er geen geld was voor een nieuwe gitaar en de gitaren die hij gebruikte gewoon niet gaven wat hij wilde. En wat bereikten zij hiermee? Zij wisten uiteindelijk precies hoe een gitaar in elkaar zit en wat elk element doet voor het geluid, en zij deden ook nog wat unieke uitvindingen die de gitaar speciaal maken, zo speciaal dat er zelfs een heel boek over is geschreven.

Met andere woorden: als je alles weet van het instrument dat je bespeelt, betekent dat automatisch ook dat je nagenoeg direct weet waar het probleem zit als er iets mis gaat.

Nu wil dat natuurlijk niet zeggen dat je je eigen camera moet bouwen of je eigen flitser, maar ik wil je wel motiveren om je camera echt van binnen en van buiten te leren kennen. Reset elke week al je settings en vul ze opnieuw in. Op die manier weet je op een gegeven moment feilloos alles in je menu te vinden.

Ook qua licht kun je veel meer dan je misschien denkt. Begin ermee om het licht te gebruiken zoals het ontworpen is. Leer het licht kennen zoals de fabrikant het gemaakt heeft, maar trek daarna eens je diffusiepanelen los uit de softbox, combineer je softbox eens met een deflector uit de beauty dish, of kijk bijvoorbeeld wat er gebeurt als je het licht wegdraait van je onderwerp. Alleen op die manier weet je pas echt wat een lichtbron allemaal voor je kan betekenen.

Eigenlijk is het heel simpel. Als je je apparatuur van binnen en van buiten kent, en precies weet wat elk onderdeel doet, dan kun je dit zeer creatief gebruiken. Natuurlijk maakt een camera een foto als je op de knop drukt, maar als je weet hoe het licht en de lenzen

werken, dan weet je ook dat je onder bepaalde hoeken enorm mooie lensflares kunt krijgen. Ofwel, een standaardfoto maken kan iedereen die een camera heeft, een mooie foto maken kan iedereen met een beetje basiskennis, maar een echt creatieve superplaat maken...? Dan kan het enorm helpen als je echt snapt hoe de apparatuur werkt.

Maar, hoe kom je zo ver?

Het is ondoenlijk om alle theorie voor licht hier in het eerste gedeelte van het boek neer te schrijven. Dat is gelukkig ook niet nodig. Ik zal slechts enkele zaken aanhalen die mijns inziens vitaal zijn voor een goede start (lees: serieuze start, want er is veel meer), en ik denk dat je met die kennis absoluut in staat zult zijn om verder door te bouwen.

De absolute basis

Door de jaren heen heb ik één ding geleerd. Het menselijk brein kan niet te veel tegelijk onthouden. Laat ik dat eens zo omschrijven. Als je iets moet leren dat uit honderd pagina's platte tekst bestaat, dan is dat veel moeilijker dan hetzelfde leren via een stripboek waarin situaties worden uitgelegd of een video waarin datzelfde wordt getoond. We zijn enorm goed in het leggen van verbanden, via ezelsbruggetjes of visualisatie. Met andere woorden: als je de basis van iets kent, dan kun je er zelf dingen mee verzinnen en

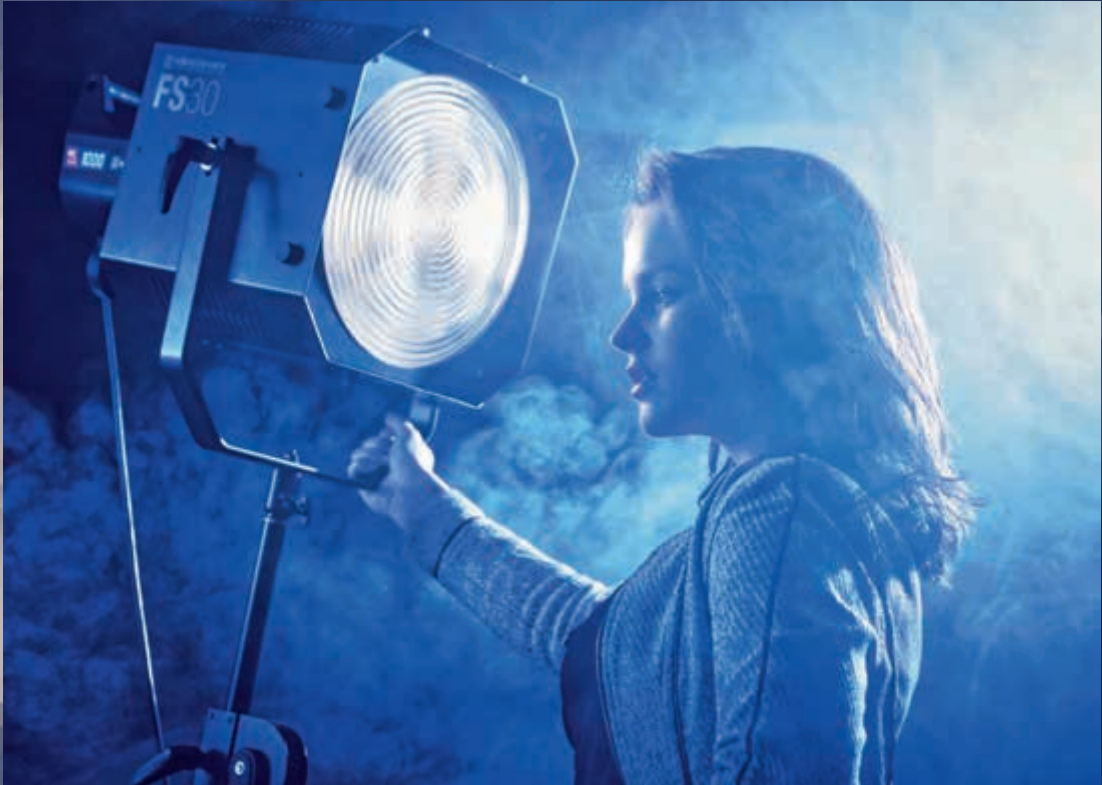
misschien wel honderd oplossingen vinden, terwijl je misschien maar tien oplossingen zou kunnen onthouden als je de basis niet kent. Met licht werkt het exact hetzelfde.

Ik kan je overladen met theorie voor specifieke toepassingen, of lichtopstellingen voor speciale situaties, maar wat ik je dan feitelijk leer is eigenlijk alleen van toepassing op die specifieke situatie. Dan moet ik er eigenlijk ook bij vertellen op hoeveel cm de flitser stond, onder welke hoek, welke modifier er gebruikt is enzovoort, anders krijg je niet exact dezelfde foto (als dat al mogelijk is). Natuurlijk snap je zelf wel dat je hier weinig aan hebt. Het is daarom veel belangrijker om de basis te snappen. Met die kennis kun je zelf relatief gemakkelijk naar een foto kijken en in negentig procent van de gevallen zul je heel dicht bij het eindresultaat kunnen komen, of in ieder geval snappen wat er mist.

Laten we dus het boek beginnen met de lichttheorie die volgens mij essentieel is. En ik kan de pro's maar één advies geven: sla dit gedeelte absoluut niet over.

focus

Lichttheorie

In dit hoofdstuk:

- Stof
- De omgekeerde kwadratenwet
- Schaduwverloop
- Vlaggen
- Negatieve reflectie
- Feathering
- Lensflare
- Tilt en shift-lenzen of -effecten

Stof

Eén ding dat ik absoluut eerst moet vermelden is het effect van de aanwezigheid van stof. Dit is belangrijk omdat je dit effect in veel foto's terug ziet komen en je je misschien afvraagt waar die leuke, gekke, mooie of lelijke vlekjes vandaan komen.

Ik ben zelf allergisch voor stof en dan verwacht je misschien dat ik alle vormen van stof zo veel mogelijk probeer te vermijden. Dat is ook zo, maar er is één plek waar ik absoluut stof wil hebben en dat is op de lens. Terwijl veel mensen elke dag met doekjes bezig zijn om hun lenzen zo schoon mogelijk te houden, doe ik dat zelden, alleen als het echt moet. Mijn andere apparatuur is in spic en span-conditie, maar mijn lenzen zijn altijd voorzien van een beetje stof. Je ziet dit effect dan ook op veel foto's in dit boek. De reden daarvoor is heel simpel, vandaar dat dit ook meteen de eerste tip is.

Als we normaal fotograferen hebben we eigenlijk geen last van stof op de lens, het stof zal de foto niet zichtbaar negatief aantasten. Maar als we licht op de lens laten vallen verandert dat verhaal volledig. Nu gaan de stofdeeltjes wel meewerken en die geven mijns inziens enorm fraaie effecten. Hoe meer je speelt met het diafragma, des te meer of minder kun je dit effect manipuleren. In extreme gevallen ziet het effect er zo uit (foto 1), maar meestal is het veel subtieler (foto 2), en bij foto 3 is het echt tijd om de lens schoon te maken.

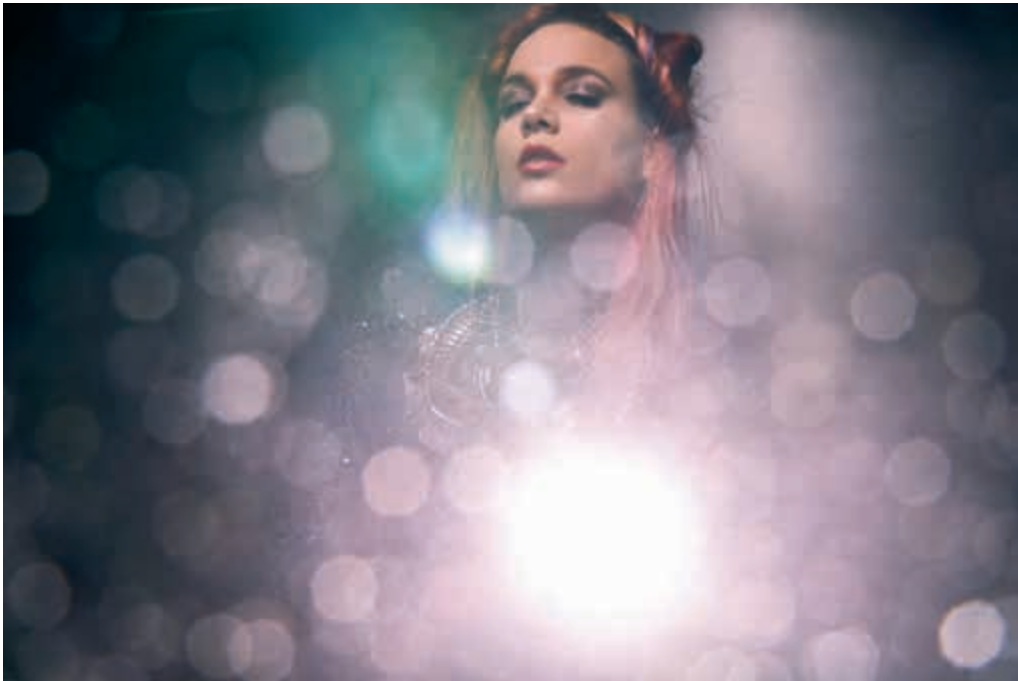

Foto 1.

In mijn optiek helpt het stof voor net dat extra beetje sfeer in de foto. Uit ervaring weet ik dat veel mensen het in Photoshop toevoegen en daarmee de volledige controle hebben over waar en hoe het eruitziet. Maar, en ik hoop dat ik niemand hiermee beledig, ik vind het zelf gewoon veel mooier en echter om het in de camera al voor elkaar te krijgen. Op de een of andere manier zitten er dan in de foto's zo veel kleine nuances en verschillen, die er heel anders uitzien dan wanneer ik die in Photoshop toevoeg. Het nadeel is wel dat ze soms net vallen op een plek waar je het juist niet wilt. Ja, dat is dan het risico.

Na deze tip gaan we nu door naar de lichttheorie. De eerste regel van licht is waarschijnlijk de meest bekende regel van allemaal: de omgekeerde kwadratenwet.

De omgekeerde kwadratenwet

De omgekeerde kwadratenwet schrijft voor dat licht afvalt over een afstand. In een moeilijke omschrijving:

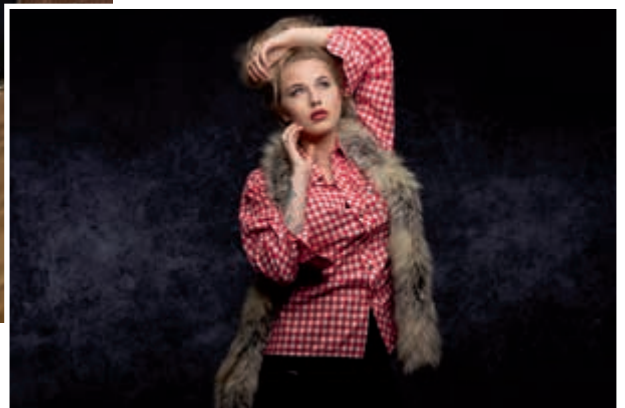
De intensiteit van licht of andere lineaire golven uit een puntbron (energie per oppervlakte-eenheid haaks op de bron) is omgekeerd evenredig met het kwadraat van de afstand tot de bron. Een voorwerp dat tweemaal zover weg staat ontvangt in dezelfde tijd maar een kwart van de energie.

Maar wat betekent dit eigenlijk? Het wordt hopelijk duidelijker als we dit visualiseren. Op de foto boven (pagina hiernaast) zie je een lichtbron op een redelijke afstand van het model. Zoals je ziet wordt een groot gedeelte van het model verlicht, maar ook een gedeelte van de achtergrond.

Op de tweede foto (onder) zie je een lichtbron die zeer dicht op het model staat. Je ziet nu een duidelijk verschil: het model is correct belicht, maar het licht verliest zo snel de energie dat de achtergrond (die op gelijke afstand staat) totaal geen licht meer vangt en dus enorm donker wordt neergezet. Wat is het voordeel hiervan?

Het wordt gemakkelijker als je de omgekeerde kwadratenwet begrijpt. Met die informatie kun je, door de afstand van de lichtbron naar het model te verplaatsen, exact bepalen welke gedeeltes van het model verlicht worden en waar het licht 'afvalt' en kun je tegelijkertijd ook bepalen of er meer of minder licht op de achtergrond valt.

Natuurlijk werkt dit niet alleen door de afstand van de lichtbron tot het model te veranderen, maar ook door de afstand van het model tot de achtergrond aan te passen. Met andere woorden, dit is zonder enige twijfel de meest krachtige tool die een fotograaf heeft.

Daarnaast werkt de afstand van de lichtbron tot het model ook anders. Elke lichtbron heeft immers 'afstraalgedrag'. Ik gebruik zelf bijvoorbeeld graag grids, wat betekent dat ik de lichtstraal feitelijk smaller maak: hoe dikker/nauwer het grid, hoe meer het licht gericht wordt. Op de foto's hierna zie je dat verschil in de praktijk.

Op de eerste foto zie je de lichtbron op een redelijke afstand van het model. Niet alleen het model is correct belicht, maar ook veel van de achtergrond.

Als we de lichtbron nu dichterbij zetten zie je direct dat er een soort vignet om het model ontstaat. Hierdoor trek je meteen meer aandacht naar je model. Natuurlijk kun je dit later in Photoshop toevoegen, maar geloof me, dat ziet er toch echt anders uit.

In dit geval gebruik ik een beauty dish met een grid, maar het werkt op dezelfde manier met alle lichtbronnen. Plaats de lichtbron dichterbij, dan krijg je wat meer contrast in het beeld, het licht valt sneller af achter het model en omdat de lichtstraal ook beperkter wordt (minder wijd), krijg je een mooie vignetvorming op de achtergrond.